

Re- găsirea Sensului

Jamie Wheal

Traducere din engleză de
Louis Ulrich și Tudor Ulrich

*Titlul și subtitlul originale: RECAPTURE THE RAPTURE
Resisting God, Sex, and Death in a World That's Lost Its Mind*
Autor: Jamie Wheal

Copyright © 2021 by Jamie Wheal

„A Brave and Startling Truth” from *A Brave and Startling Truth* by Maya Angelou, copyright © 1995 by Maya Angelou. Used by permission of Random House, an imprint and division of Penguin Random House LLC. All rights reserved.

[In prezenta ediție, poemul se regăsește în pagina 9.]

Lucille Clifton, excerpt from „stopodular poems” from *How to Carry Water: Selected Poems*. Copyright © 1987 by Lucille Clifton. Reprinted with the permission of The Permissions Company, LLC on behalf of BOA Editions Ltd., boaeditions.org.

[In prezenta ediție, poemul se regăsește în pagina 7.]

Copyright © Publica, 2022 pentru prezenta ediție

Tutte diritti sono riservati. Writo parte di questa opera non puote riprodotta in forma o alterata senza permesso scritto dall'editore. Tutti i diritti sono riservati.

Declarația CIP a Bibliotecii Naționale a României

WHEAL, JAMIE

Regăsimă Semnalul: regăsimă conștient de Dumnezeu, sau și moartea într-o lume care a luat-o razna./ Jamie Wheal (trad. din *Resisting God, Sex, and Death in a World That's Lost Its Mind* - București: Publica, 2022)

ISBN 978-606-733-473-1

I. Wheal, Jamie (trad.)

II. Wheal, Jamie (trad.)

2

EDITOR: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Adina Vasile

REDACTOR-ȘEF: Roxandra Tudor

COVER: Alexei Popescu

REDACTOR: Elena Marcu

CORECTORI: Rodica Creța, Paula Rotaru

DTP: Dragos Tudor

Cuprins

Introducere: Cel care se pregătesc de apocalipsă	9
--	---

PARTEA ÎNTĂI: ALEGE-ȚI PROPRIA APOCALIPSĂ

O poveste a Cenușăreșel	29
1. Centrul nu poate rezista	33
2. Înceați să (mai) înțelegeți	53
3. Noi suntem lumea	83
4. Proiectând Sens 3.0	111

PARTEA A DOUA: CARTEA DE BUCATE A ALCHIMISTULUI

5. Respirație	143
6. Întrupare	177
7. Muzica	207
8. Sacramente	235
9. Sex, Partea I	255
10. Sex, Partea a II-a	283
11. O propunere indecentă	309

PARTEA A TREIA: CONSTRUCȚIA CULTULUI ETIC

12. Toată lumea venerază	335
13. Trusa de scule a cult(urii) etice	359

14. Echipa Omega	387
15. Meditând la Dncolo	409
Concluzie: Vin cei patru călăreți	435
Mulțumiri	447
Glosar	449
Anexă: Studiu - Yoga Sexuală a Devenirii	457

Introducere: Cei care se pregătesc de apocalipsă

*Oh atâta haos, Oh atâta contradicție
Înceeam că nu suntem nici diavoli, nici divini.
Când ne dam seama de asta
Trebuie să mărturisim că suntem posibila
Că suntem miraculoasa, adevarata minune a acestui lumii
Atunci și doar atunci
Ne vom da seama.
— Maya Angelou, „A Brave and Startling Truth”
(citit în spațiu cu misiunea Orion a NASA)*

Încetul cu încetul, pe parcursul ultimului secol, și acum dintr-odată și pe deplin, suferim un colaps al Sensului. Înainte găseam credință și alinare în religia organizată, dar tot mai puțini oameni se regăsesc acum în acele credințe. Putem numi acel sistem tradițional Sens 1.0 și acesta le oferea mântuire celor aleși. Cei care credeau erau mântuiți. Cei care nu credeau nu erau. Dur, dar corect.

În ultimele câteva sute de ani, am încercat un experiment diferit - unul bazat nu pe mântuire, ci pe incluziune. Aceasta a fost promisiunea liberalismului global - ideea că piețele, democrația și drepturile civile ne-ar duce într-o lume unde toți, nu doar cei aleși, au o șansă la o viață bună.

Numai că n-a funcționat prea bine. Discrepanțele economice fără precedent, crizele globale și degradarea mediului au demonstrat că multe dintre acele promisiuni erau false. Putem numi acest experiment modern Sens 2.0 și acesta le oferea

incluziune maselor. Acceptă regulile, intră în joc și îți va veni rândul destul de curând. Promițător în teorie, incomplet în practică.

Intrucât și Sens 1.0, și Sens 2.0 s-au năruit, trăim o criză globală, și în vidul rămas s-au năpustit o sumă de credințe care amenință țesutul civilizației. În toată lumea, printre credincioși și necredincioși deopotrivă, ne aflăm în ghearele Ideologiilor Răului.

În esență, Ideologiile Răului împărtășesc patru credințe principale:

- Lumea așa cum o știm este distrusă și de nesalvat.
- Există un moment în viitorul apropiat în care totul se va schimba.
- De cealaltă parte a acestui punct de inflexiune, toți cei pe care îi apreciem vor fi salvați/mântuiți.
- Așa că hai să ajungem acolo cât mai repede posibil, fără să ne batem capul prea mult cu lumea pe care o lăsăm în urmă.

Aceasta este din ce în ce mai mult o problemă care ne privește pe toți. E vital să recâștigăm controlul asupra poveștilor pe care le spunem, fiindcă ele dau formă viitorului pe care-l creăm. Pentru a face asta, trebuie să ne amintim de inspirația noastră cea mai profundă, să ne vîndecăm durerea și apatia și să ne conectăm unii cu alții așa cum n-am mai făcut-o niciodată. Dacă nu o facem, adepții Ideologiilor Răului vor decide cum se vor petrece lucrurile. Dacă o facem, putem recrea o lume care funcționează pentru noi toți.

***

Oricine ar putea fi oarecum preocupat de această posibilitate, dar apoi își zice: „Asta poate fi valabil în cazul extremiștilor, dar cei care judecă la rece predomină în lumea *Wall Street Journal*, *Economist*, TED Talk în care trăim” – ar trebui să se mai gândească. Filosofii Ideologiilor Răului sunt printre noi. Purtând hanora-ce și costume Brooks Brothers la fel de des cum poartă pânză de sac și își pun cenușă în cap. Proclamând „Singularitatea este aproape” la fel de des cum avertizează „Sfârșitul se apropie”. Examinând liniile de cod informatic la fel de des cum examinează textele antice. Trebuie doar să știi ce să cauți.

În tot zumzetul de predicții despre Următorul Lucru Important, puține posibilități ne-au acaparat imaginația așa cum a făcut-o repornirea cursei spațiale. *New York Times* scria recent că suntem în pragul unui moment de răscruce în domeniul călătoriilor spațiale și că „excursiile [pe Marte] ar putea începe în 2024”. Dincolo de lansările de rachete în direct și biletele *early-bird* pentru cei mai curajoși miliardari, există o întrebare mai serioasă care arareori primește răspuns din partea posibililor colonizatori spațiali: suntem siguri?

Marte nu e locul din care provenim. Este foarte departe și extrem de ostil vieții omenești. Rezolvarea acestor două probleme – distanța și supraviețuirea – reprezintă un efort monumental. De ce, dacă tot am putea dispune de expertiza tehnică, capitalul și hotărârea de a realiza această reușită istorică, nu am alocă aceleași resurse pentru a repara locul în care deja trăim? Locul din care provenim, de fapt?

În două vorbe: Ideologia Răului. Poate fi împachetată într-un ambalaj diferit de versiunile religioase pe care ni le amintim vag din școală. Însă structura de bază este aceeași. Numai că nu se bazează pe o scriptură prăfuită. Nu are în centru o confruntare supremă între Bine și Rău. Cu toate acestea e o

Ideologie a Răului. Să-i spunem Răul Tehno-Utopic. Și urmează exact același cadru în patru etape:

- Lumea așa cum o cunoaștem este sortită pieirii (de această dată nu din cauza păcatului, ci din cauza supraconsumului).
- Există un punct de inflexiune care urmează curând (colaps geopolitic/ecosistemic, nu venirea celor Patru Călăreți ai Apocalipsei).
- De Cealaltă Parte, oamenii noștri vor fi protejați (Coloniile Singularității/de pe Marte pentru cei mai buni și mai deștepți - *Atlas Shrugged*² în spațiu)
- Așa-dar să ne pregătim pentru acea eventualitate cât mai repede cu putință și să nu ne pese niciodată de pierderile colaterale (să construim mai degrabă stații spațiale și buncăre luxoase, decât să rezolvăm crize globale precum hrana, apa, energia sau clima).

Când sunt întrebați despre evidentele compromisuri și provocări ale planetei Marte, susținătorii, începând cu regretatul Stephen Hawking și ajungând la Elon Musk, confirmă asta: „Colonizarea planetei Marte reprezintă cea mai bună speranță pentru viitorul speciei noastre pe măsură ce epuizăm resursele planetei noastre”, a spus Musk. „Dispersarea ar putea fi singurul lucru care ne salvează de noi înșine”, a fost de acord Hawking.

Când auzim astfel de comentarii, în loc să ne alarmăm și să provocăm dezbateri ample despre viitorul nostru, ne simțim

² Roman al scriitorii americane Ayn Rand, apărut și în limba română cu titlul *Revoluția lui Atlas*, traducere din limba engleză de Vlad Popoș, Cătălina Stanciu și Rita Chiriac, Editura Corint, 2014 2016. Cartea descrie o versiune distopică a Statelor Unite ale Americii în care întreprinderile private suferă de pe urma unor reglementări și taxe din ce în ce mai împiedicătoare. (n.l.).

derutați. Suntem incapabili să înțelegem gravitatea lucrurilor despre care vorbim de fapt. Ne amintim cu bucurie cuvintele lui Neil Armstrong: „Un pas uriaș pentru omenire”. Tema din *Star Trek*, „să avem îndrăzneala de a merge acolo unde niciun om nu a mai mers vreodată”, ne răsună în minte. Ne amintim de familia Jetson* și de jetpackuri și ne întrebăm dacă acesta este momentul când tot acel science-fiction devine în cele din urmă fapt științific. Pare atât de grozav și de familiar, încât tratăm cu superficialitate modul în care se va întâmpla asta.

Să presupunem că Hawking și Musk au dreptate. Amândoi sunt geniali, se gândesc profund la subiecte pe care cei mai mulți dintre noi nici măcar nu le putem cuprinde cu mintea, rezolvă în mod curent probleme imposibile și au acces la cele mai valoroase cercetări din întreaga lume: niciunul dintre ei nu are prea mare speranță că specia noastră va supraviețui mai departe de sfârșitul acestui secol, dacă nu venim cu un radical Plan B. Această concluzie în sine ar trebui să ne oprească.

Dar să mergem mai departe. În următoarele două decenii înființăm efectiv o colonie pe Marte ce poate servi ca o bază avansată de operațiuni pentru viitorul omenirii. Apoi ce urmează?

Un lucru e sigur. Nu vor fi suficiente locuri pe Good Ship Lollypop** pentru toate cele opt miliarde de oameni. Și asta scoate în evidență cea mai seducătoare și mai distructivă parte a tuturor Ideologiilor Răului. Oricât de improbabil din punct de vedere statistic, în secret sperăm că vom face personal rost de un bilet de călătorie. În ciuda probabilităților, ne imaginăm că suntem unul dintre cei salvați, nu unul dintre cei Lăsați în

* Familia Jetson este o serie de desene animate creată de studioul Hanna-Barbera - un omolog al Familiei Flintstone în spațiu (n.l.).

** În traducere aproximativă „Academica cea bună”. Aluzie la una dintre tradițiile de referință ale clădirii Shirley Temple, înscrisă în 1954. Cu „Academica cea bună” se potea câștiga în gara bombonierelor (n.l.).

Urmă. Imaginați-vă cât de sus va fi stacheta pentru a face rost de un bilet de plecare de pe Defuncta Măreață Planetă Pământ. Comparativ, elicopterele care părăseau ambasada americană în timpul căderii Saigonului vor părea un antrenament de încălzire.

***

S-ar putea să nu o spunem în cercuri largi, dar după atentatele din 11 septembrie 2001, criza financiară din 2008, ascensiunea populismului și pandemia provocată de coronavirus, cu toții ne-am gândit mult mai mult la lucrurile de ne-concept. În 2012, *National Geographic* a lansat un reality show intitulat *Doomsday Preppers* despre oamenii care se pregătesc pentru o perioadă descrisă în acronime înspăimântător de relaxate, precum WROL* (fără domnia legii), WTSHTF** (când se impune treaba) în timpul EOTWAWKI*** (sfârșitul lumii așa cum o știm).

Primul episod a strâns peste patru milioane de spectatori (cu aproape o jumătate de milion mai mult decât cea mai bună emisiune de comedie). *Doomsday Preppers* a continuat să dărâme recorduri pentru canalul respectiv și a devenit una dintre emisiunile cele mai apreciate. Uluiți de propriul lor succes, *National Geographic* a făcut un sondaj pentru a afla mai multe despre marele lor hit. Acesta a scos la iveală faptul că aproape jumătate dintre americani cred că este mai profitabil să investească în adăposturi antiatomice și în RMN (rații militare nealterabile) decât să-și irosească economiile într-un 401(k).**** Visul

* Acronim pentru Without Rule Of Law (i.l.).

** Acronim pentru When The Shit Hits The Fan (i.l.).

*** Acronim pentru End Of The World As We Know It (i.l.).

**** În Statele Unite ale Americii, un plan 401(k) este un cont de pensie cu contribuții defalcate sponsorizat de angajator (i.l.).

americani cu gârdulețe albe, 2,2 copii fericiți și fonduri de pensie este eclipsat de imagini cu buncăre fortificate, lingouri de aur și rucsacuri pregătite pentru situații de urgență.

Ne place să credem că în vremuri de criză vom munci umăr la umăr. Ne încredem în guverne, gărzi naționale, pompieri, polițiști și instituții precum Crucea Roșie. În 2019, Brock Long, administratorul Agenției Federale pentru Managementul Situațiilor de Urgență (FEMA) în timpul istoricelor inundații din Houston și Puerto Rico, a oferit o analiză a realității privind capacitatea de ajutor a statului în caz de dezastru: „Cred că FEMA se confruntă cu așteptări nerealiste din partea Congresului și a publicului american”, a spus el. „Trebuie să încetăm să ne mai uităm la FEMA ca la 911”.

„Cred că, într-o oarecare măsură, toți credem că țara noastră funcționează”, spune Steve Huffman, director executiv al popularei platforme Red dit. „Toate aceste lucruri la care ținem funcționează pentru că noi credem că ele funcționează. Deși cred că ele sunt destul de reziliente, și noi am trecut prin multe, cu siguranță o să trecem prin mult mai multe.”

Dorința noastră de a crede că asta va funcționa într-un fel sau altul se află undeva între speranțe deșarte și neputință dobândită. „Ceea ce experiența și istoria ne învață este asta: „Oamenii și guvernele nu au învățat niciodată nimic din istorie”, avertiza filosoful german Georg Hegel.

***

Aceiași titani ai afacerilor care investesc în călătorii pe Lună își iau măsuri de siguranță și la sol. Nu vă amăgiți: cei care pun cele mai mari pariuri și le protejează nebunește.

---

¹ Nomenclatură de urgență în Statele Unite ale Americii (N.U.).

În ianuarie 2017, Evan Osnos a publicat în *The New Yorker* articolul „Pregătiri apocaliptice pentru cei superbogați”, detaliind ce anume fac cei care dispun de informații și resurse pentru a-și face planuri din timp. Articolul a provocat un scandal imediat și a declanșat peste jumătate de milion de răspunsuri online. „Survivalismul, practica pregătirii pentru un sfârșit al civilizației”, admite Osnos în introducere sa, „tinde să evoce o anumită imagine: pădurarul cu pălărie de staniol, istericul cu sute de conserve de fasole, fanaticul religios care predică finalul catastrofal. Dar în ultimii ani survivalismul s-a extins în zonele mai bogate, prinzând rădăcini în Silicon Valley și în New York City, printre directori executivi din tehnologie, manageri de fonduri speculative și alții din aceeași cohortă economică.”²⁰ Într-adevăr, aceasta e doar o formă mascată de Ideologie a Răului. Poate că nu implică profeți religioși ori evadări în spațiu – doar înlocuiește coloniile de pe Marte cu silozuri de rachete convertite și ferme de evadare –, dar manifestă toate semnele revelatoare.

Când Osnos i-a luat un interviu fondatorului LinkedIn Reid Hoffman despre cât de răspândit era acest plan de contingență în rândul elitelor tehnologiei, acesta a estimat: „Peste 50%”. „Să spui că «cumperi o casă în Noua Zeelandă» este ca și cum ai face cu ochiul, e de la sine înțeles”, a continuat el. „Odată ce ai simțit strângerea de mână masonică, va fi ceva de genul: «OK, știi, am un broker care vinde silozuri ICBM vechi, sunt consolidate nuclear și ar fi interesant să locuiești în ele.»”

După cum confirmă succesul lui *National Geographic* cu *Doomsday Preppers*, toți suntem interesați să avem un plan de rezervă WSHTE. Numai că unii dintre noi avem mai multe lingouri și bun-căre mai bune.

Acum vreo două veri, autorul Douglas Rushkoff (*Throwing Rocks at the Google Bus*), numit de către MIT unul dintre „cei

mai influență intelectuală din lume”, a scris ceea ce a e chivalat cu o actualizare a eseului lui Osnos din *New Yorker*. Și în doi ani noi am trecut de la ipotetic la aproape înimaginabil.

Rushkoff a primit o invitație să le vorbească unor finanțști de pe Wall Street despre viitorul tehnologiei - un subiect pe care l-a urmărit în toată cariera sa. Și, cu toate că în mod obișnuit refuza acest gen de angajamente comode (să nu uităm că a fost unul dintre fondatorii mișcării cyberpunk în anii 1990), a recunoscut că „a fost de departe cel mai mare onorariu care mi s-a oferit vreodată pentru o conferință - cam jumătate din salariul meu anual de profesor”. Așa că și-a înghițit disprețul și a făcut ceea ce ar face majoritatea oamenilor rezonabili: a acceptat oferta.

În ziua anunțată s-a prezentat în ceea ce presupunea că era camera verde (focul din culise unde vorbitorii și gazdele se strâng de obicei în timpul conferințelor). Cânci bărbați îmbrăcați impecabil au luat loc și s-au prezentat. Incet-încet, Rushkoff și-a dat seama că asta nu era camera verde și că nu exista nicio scenă. Și nici vreun auditorium plin de comercianți care așteptau să-l audă vorbind. Acești cinci bărbați erau publicul lui.

La început, ei i-au pus câteva întrebări ușoare pentru a sparge gheața - care e treaba cu *blockchain** și cu criptomonedele? Cât de departe considera că era calculul cuantic? Chiar poate Google să încerce în cloud mintea lui Ray Kurzweil? Alaska sau Noua Zeelandă (pentru a scăpa de încălzirea globală)?

* *Blockchain* reprezintă o rețea, serie de blocuri care pot conține date de orice tip, având ca proprietate particulară faptul că, ulterior validării, datele nu mai pot fi alterate. În această rețea pot fi introduse permanent noi date, creându-se un nou bloc, fiecare dintre acestea fiind lapt criptografic de od din lăsa lui și de cel din spatele lui, șiă din punct de vedere informațional, cât și temporal. *Blockchain* este tehnologia care permite ca criptomonedele precum Bitcoin să fie emise, tranzacționale și stocate (11).

Dar apoi a venit adevărata întrebare - pentru al cărei răspuns acei cinci titani de pe Wall Street plățiseră peste 50 000 de dolari pe oră: „Cum să-mi mențin autoritatea asupra forței mele de securitate după eveniment?”

Acea propoziție are nevoie de explicații suplimentare.

Să începem cu sfârșitul.

„Evenimentul.”

„Acesta a fost eufemismul lor”, explică Rushkoff, „pentru colapsul de mediu, tulburările sociale, explozia nucleară, virusul de neoprit sau hackul gen Mr. Robot care dărdăie totul.” La acest punct, pentru acești cinci bărbați discuțiile, dezbaterile sau întrebările despre scenarii viitoare au cedat locul unui substituit de o simplitate înfricoșătoare. Evenimentul, pur și simplu. Și, deși poate că nu erau dispuși să pună pariu pe piesa de domino care va cădea prima, părea evident că toate aveau să se prăbușească în scurt timp. O constantă fixă într-o ecuație mai complexă pe care ei încă încercau să o rezolve.

Apoi verbul.

„A menține autoritatea” - are sensul implicat că a) autoritatea ar putea fi contestată sau pusă sub semnul întrebării în viitorul apropiat și b) că cei cinci bărbați o aveau și intenționau să o păstreze.

În final, obiectul acelei acțiuni, substantivul.

„Forța mea de securitate.” Nu „asistentul meu personal”. Nu „bodyguardul”, „majordomul” sau „echipa” mea. „Forța mea de securitate.” Pe față. Implicând pluralul, chiar dacă este la singular. Și, judecând după caracterul urgent al întrebării lor de 64 000 de dolari despre cum să controleze acel grup după Eveniment, posibil mercenară.

În restul timpului alocat întâlnirii, acei manageri de fonduri speculative au mai dat pe față câteva dintre cărțile lor. Cum să-și plătească paramilitarii dacă sistemul economic intra în

colaps și bancnotele (și moneda digitală) deveneau fără valoare? Cum puteau să prevină o lovitură gen *Impăratul muștelor* odată ce lucrurile luau o întorsătură proastă? Incuietorile cu combinații secrete ale depozitelor de alimente aveau să funcționeze? Dar gulerele de șoc? Sau roboții AI?

„Atunci mi-am dat seama”, a spus Rushkoff. „Cel puțin în ceea ce-i privea pe acești domni, era o discuție despre viitorul tehnologiei. Inspirați de ideea lui Elon Musk de a coloniza Marte, de a lui Peter Thiel de a inversa procesul de îmbătrânire sau a lui Ray Kurzweil de a-și încărca mintea într-un super-computer, ei se pregăteau pentru un viitor digital care avea mult mai puțin de-a face cu transformarea lumii într-un loc mai bun decât cu depășirea completă a condiției umane și izolarea lor de un pericol foarte real și prezent al schimbării climatice, creșterii nivelului mării, migrațiilor în masă, pandemilor, panicii nativiste și epuizării resurselor. Pentru ei, viitorul tehnologiei presupune un singur lucru: evadarea.”

În apărarea lui, Rushkoff le-a contestat ipotezele. Ca răspuns la întrebările lor directe, le-a spus că cea mai bună modalitate de a menține loialitatea forțelor private de securitate era să înceapă să le trateze foarte bine, ca pe niște membri ai familiei, începând de acum. Și să nu se oprească acolo. A sugerat ca ei să facă același lucru în toate afacerilor lor în curs, petrecute înaintea Evenimentului. Cu cât puteau face acest lucru mai eficient, a sugerat el, cu atât erau mai mari șansele ca noi toți să putem, înainte de orice, menține civilizația în mișcare.

„Au fost amuzați de optimismul meu, dar nu s-au lăsat convinși”, recunoaște Rushkoff. „Nu erau interesați de felul în care să evite o calamitate; erau convinși că deja e prea târziu. Cu toată averea și puterea lor, ei nu cred că pot schimba viitorul. Pur și simplu acceptă cel mai sumbru dintre scenariile și apoi folosesc toți banii și tehnologia pe care le au la dispoziție